بزرگداشت روز زن

نویسنده: هدیه رحمت‌نژاد

تاریخ انتشار: 16 Khordad 2585 باستانی برابر با June 6, 2026 میلادی

در ستایش این روز بزرگ، مایلم تا از واژه‌ای سخن بگویم که در نگاه نخست کوتاه است، اما در ژرفای تاریخ و فرهنگ ما، معنایی به گسترهٔ یک سرزمین دارد: **زن**.

در زبان فارسی، واژهٔ «زن» از ریشه‌ای کهن در زبان‌های ایرانی میآید؛ ریشه‌ای که به مفهوم زندگی، زایش و بالندگی نزدیک است. در بسیاری از زبان‌های هندو اروپایی نیز این پیوند دیده می‌شود؛ گویی از آغاز، فرهنگ‌های کهن می‌دانستند که زن نه تنها پدیدآورندهٔ زندگی، بلکه نگهدارندهٔ پیوندهای انسانی و فرهنگی است.

در ایران باستان، جایگاه زن تنها در چارچوب خانه تعریف نمی‌شد. در نوشته‌های هخامنشی، نام زنانی دیده می‌شود که مدیر کارگاه‌ها و دارایی‌های بزرگ بودند. در اسناد تخت‌جمشید، زنانی حضور دارند که دستمزد می‌گیرند، سفر می‌کنند و حتی سرپرستی گروه‌های کاری را بر عهده دارند. این نشانه‌ها به ما یادآوری می‌کند که تاریخ این سرزمین، تاریخی است که در آن زن و مرد، هر دو در ساختن جامعه نقش داشته‌اند.

در ادب فارسی نیز زن تنها یک چهرهٔ حاشیه‌ای نیست. در شاهنامه، زنان بسیاری با خرد، شجاعت و تصمیم‌گیری‌های سرنوشت‌ساز حضور دارند: رودابه که در برابر سنت‌های خشک می‌ایستد؛ تهمینه که سرنوشت خود را خود برمی‌گزیند؛ گردآفرید که در میدان نبرد می‌ایستد و نشان می‌دهد که دلیری جنسیت نمی‌شناسد. این چهره‌ها تنها شخصیت‌های داستانی نیستند؛ آنها بازتابی از نگاه فرهنگی ایرانیان به توانایی و خرد زنانند.

اما اگر از گذشته به امروز بیاییم، می‌بینیم که نقش زنان در تاریخ معاصر ایران نیز همچنان پررنگ و اثرگذار بوده است. در جنبش‌های اجتماعی و سیاسی سال‌های اخیر، زنان ایرانی بار دیگر نشان داده‌اند که صدای آزادی و عدالت

می‌تواند از دل مادران، دختران و خواهران یک سرزمین برخیزد. آنان با شجاعت، با ایستادگی مدنی، و با امید به آیندهای انسانی‌تر، به یاد ما آورده‌اند که جامعه‌ای که صدای زنان را نشنود، نیمی از توان و خرد خود را خاموش کرده است.

در چنین روزی، سخن گفتن از زن، تنها ستایش یک جنس نیست؛ بلکه یادآوری یک اصل بنیادین در فرهنگ انسانی است: کرامت برابر انسان‌ها. جامعه‌ای پایدار و آزاد، زمانی شکل می‌گیرد که زنان آن نه در حاشیه، بلکه شانه‌به‌شانه شریک ساختن آینده باشند.

شاید بهترین جمع‌بندی برای این سخن، بازگشت به همان اندیشهٔ کهن ایرانی باشد:

فرهنگ زمانی زنده می‌ماند، که دانش پاس داشته شود و زن نیز احترامی درخور شخصیت انسانی‌اش داشته باشد.

امید که روزی فرا رسد تا در همه جای جهان، و به‌ویژه در سرزمین ما، زنان بتوانند در آرامش، آزادی و برابری زندگی کنند؛ و فرهنگ، هنر و اندیشه، همچنان راهی برای نزدیکی دل‌ها و ساختن آینده‌ای روشن‌تر باشد.